

Jeden pro druhého

*Jsou tu pro sebe,
ať se děje, co se děje.*

bambóok

McCall Hoyleová

bambôk

*Treyovi,
mému oblíbenému chlapci,
a jeho psům*

Jeden pro druhého

McCall Hoyleová

Všichni si myslí,
že oni mají toho nejlepšího psa,
a nikdo z nich se nemýlí.

NEZNÁMÝ AUTOR

Kapitola první

Můj nos nikdy nespí. Ani moje uši. Mají totiž důležitou práci, obzvlášť v noci. V noci mě ovce potřebují nejvíc, protože tehdy se kolem naší farmy plíží kojoti.

Jmenuju se Gus.

Jsem pastevecký pes. Chráním stádo. To je moje práce.

Chránit. Chránit. Chránit.

A jsem v tom dobrý. Když jsem hlídal, nikdy jsme nepřišli o jehně. Díky mým dokonalým smyslům může moje hodná paní Isabela v noci klidně spát, stejně jako její holčička a dva psi, kteří bývají na noc s nimi v domě.

Nadechnu se a pátrám v chladném horském vzduchu po známkách potíží. Víčka mi těžknou, ale zbytek mého těla je čilý. Žádné nebezpečí necítím, ale pro jistotu každou chvíli pootevřu jedno oko. Ovce spí. Les za pastvinou spí. Dokonce i měsíc,

oranžový jako tykev, co stoupá nad horské vrcholky, vypadá, že spí.

Ale já mám práci pořád. Vstanu a opatrně, abych neprobudil stádo, se protáhnu. Zacukají mi koutky tlamy. Cítit na břicho noční vzduch je tak příjemné! Mohl bych tu takhle stát navěky, ale musím všem pravidelně připomínat, kdo je tady pán. Zamířím proto ke kraji pastviny, zvednu nohu, pečlivě zamířím a začnu značkovat jeden sloupek ohrady za druhým. Můj pach nemůže žádnému predátorovi uniknout. Ani tomu vychrtlému kojotovi, co se potlouká kolem kurníku za stodolou.

Když budu muset bránit stádo nebo farmu, budu i bojovat, ale raději bych se bez toho obešel. Značkování je chytřejší než boj. Připomíná ostatním zvířatům, že to myslím vážně, ale přitom se nikomu nic nestane. Pak zakloním hlavu a několikrát zaštekám, kdyby snad můj nos nějaké nebezpečí přehlédl. U hlídacího psa není opatrnosti nikdy nazbyt.

Většina ovcí otevře oči. Pár jich i vstane, ale jakmile se uložím v jejich blízkosti, zase se uvelebí. Jsem se svou prací spokojen. Pak se rozhodnu dojít ještě ke starému dubu u vstupní brány. Měl bych ho taky označit. V půli cesty vítr změni směr a já zaznamenám pach neznámého zvířete.

Ta vůně mě šimrá v nose. Určitě je to zvíře – a veliké. Ani trochu se mi nezamlouvá. Zvednu jedno

ucho, pak druhé, pátrám po nějakém zvuku, ale nic neslyším. Zamžourám mezi stíny lesa. Potom se vítr zase změní a ten pach zmizí.

Znám vůni každého zvířete na farmě i v lese, ale ať dělám, co dělám, nedokážu si tuhle směsici lesních bobulí, hmyzu a zkažených ryb nikam zařadit. Ale už jsem ji někdy cítil. Tím jsem si jistý.

Ten pach ve mně vyvolá vzpomínky z dob, kdy jsem byl štěně, z dob před ovce, před mou hodnou paní Isabelou a její dcerou, které bydlí tady na farmě. Jsou to vzpomínky na časy, které bych raději zapomněl. Vzpomínky na jiné lidi – lidi, co mávali pěstmi a kopali nohama, když malé štěňátko zvedlo nožičku kdekoli v okolí jejich domu. Jakkoli jsem dnes velký a silný, na chvíli je ze mě zase to malé štěně. Do hrdla se mi dere zakňučení.

Ovce se zavrtí, vrátí mě zpátky do přítomnosti a připomenou mi, že tady mám práci.

Zívnu a oklepu se, abych zlé vzpomínky zahnal. Pak ještě jednou obejdu pastvinu a najdu si pěkné chladné místo v trávě, odkud můžu sledovat spící ovce a měsíc sklánějící se k horám.

Po zbytek noci se snažím odpočívat a důvěřovat svému nosu a uším, že ovce ochrání. Ale ať dělám, co dělám, nemůžu zapomenout na pach velkého zvířete, okořeněný bobulemi, hmyzem a zkaženými rybami.

Kapitola druhá

Ovce se probudí, jakmile mezi stromy zasvítí první sluneční paprsky. Za stodolou zakokrhá kohout. Nejmenší jehně ze stáda nejistě vstane. Zatím je ta malá ovečka samá noha a víc než já ji zajímá její maminka a snídaně. Až se ale nají, bude se mnou chtít hrát berany berany duc. Není to zrovna moje oblíbená hra – já bych radši honil veverky –, ale přesto skloním hlavu a chvíli si s ní pohraju. Je to to nejmenší, co můžu udělat. Větší jehňata si jí ještě nevšímají a ta malá se rychle unaví. Před poledním odpočinkem takovou malou hru bez potíží stihnu.

Rychle na stádo zavrtím ocasem a dám mu tak najevo, že je všechno v pořádku. Potom dojdu naposledy zkontrolovat hranice pastviny, než přijde naše paní Isabela se snídání. Jakmile sluníčko vystoupá trochu výš, přijdou si hrát a pracovat lidé a další psi. Pak můžu v hlídání trochu polevit. Když

má službu Isabela, můžu nechat trochu odpočinout i svůj nos.

Sotva dokončím ranní obhlídku, otevřou se dveře domu na úpatí kopce. Isabelin pes Nando pádí ze schodů jako raketa a míří ke stodole. Za ním trochu normálnějším tempem utíká Stela, fenka Isabeliny dcery. Co Stela před rokem přišla na farmu, hodně se toho změnilo. Tak zaprvé, do té doby psi nespali v domě. Nikdy. Teď už tam spí hned dva.

„Ahoj Gusi!“ zamává na mě Isabela svou silnou paží. Ucítím pach horkého hnědého nápoje, který popíjí každé ráno. Dva domácí psi se na mě cestou ke stodole ani nepodívají. Nemůžu jim to mít za zlé. Ti dva mají v hlavě jen jedno – jídlo.

Na Isabelino ranní uvítání odpovím dalším zavržením ocasem. Žádný pes nerozumí všem lidským slovům, ale naučil jsem se jich dost. Některá bych radši zapomněl, hlavně ta vzteklá. Těch jsem poznal hodně jako štěně, když jsem měl za úkol hlídat vrakoviště a rodinu mechanika. Lidem je snazší porozumět, když se zaměříte na pach tekutiny, která jim prosakuje kůží, a na vzduch, který jim proudí z úst, než když se soustředíte na všechna ta jejich slova.

„Za minutku jsem zpátky s tvou snídaní, Gusi.“ Isabeliny boty chřoupou po štěrkové cestě vedoucí podél ohrady. Jakmile otevře vrata stodoly, Nando se

vřítí dovnitř a jeho černo-bílý kožich zmizí ve stínech. Nanda mám rád. Je vlídný k ovcím a pomáhá Isabele, ale je jiný než ostatní psi. Pořád lítá po farmě sem a tam, jako by byl křížený s králíkem. Stela vběhne do stodoly po něm. Má mnohem kratší nohy, a tak mu nestačí.

Můj den má pravidla a řád. To mám na farmě a ovcích rád. Vždycky vím, co můžu očekávat. Ovce nemají dobré a špatné dny. Mají jen dny. Spořádají hodně trávy – a ne proto, že je bolí břicha a potřebují se vyzvracet tak jako psi. Jim tráva opravdu chutná. Snědí travu a odpočívají, pak snědí další travu a zase odpočívají. Pořád dokola.

Nechápejte to špatně. Někteří lidé jsou báječní. Isabelu a její dceru Emilii mám moc rád. Patří k moudrým psím lidem a chápou význam psa, který v noci štěká a značí si svoje teritorium. Ale většina lidí ho nechápe. Jako štěně jsem měl stejný sen jako všechna štěňata – že najdu jedinečného člověka, který byl stvořen jen pro mě. Sen o psovi a jeho chlapci, co spolu objevují svět a žijí šťastně až do smrti. Nando a Stela si svého člověka našli.

Já jsem měl taky štěstí. Dostal jsem se daleko od rezavého řetězu a rozpadlých aut na vrakovišti. Mám důležitou práci, pravidelný řád, a co je ze všeho nejlepší, syrové kosti. A brzy budu mít taky pěkně plné břicho.

„Tak si pro to pojdte!“ Isabela rachotí k pastvině s kolečkem naloženým suchou trávou pro ovce. Svoje ovce mám rád, ale nikdy jsem nepochopil, co mají na té suché, pichlavé trávě, kterou jim Isabela dává. Vím, že se tomu dá těžko uvěřit, ale suchá tráva chutná ještě hůř než ta zelená, co roste ze země.

Isabela veze taky kovovou misku plnou masa a kostí pro mě. Nando a Stela maso a kosti nedostávají. Dostávají příšernost jménem granule. Smrdí to skoro stejně hrozně jako suchá tráva pro ovce. Já ale granule nedostávám. Já dostávám tu nejlepší snídani ze všech zvířat na farmě, protože jsem hlídací pastevecký pes.

Ovce se rozběhnou k brance. To je to největší vzrušení, které prožijí za celý den. Sbíhají se mi sliny, ale kráčím trpělivě za nimi. Isabela nahází pichlavou suchou travu ovčím a potom se s úsměvem obrátí na mě.

„Tady máš, chlapáku.“ Poplácá mě po boku a postaví přede mě na zem velikou misku. „Dnes byla asi klidná noc. Ani jsem tě neslyšela štekat.“

Zavrtím ocasem, stejně jako vždycky, a začnu drtit v zubech tu nejmasitější kost.

Nando a Stela zůstávají na druhé straně ohrady. Stela není o moc větší než Oskar, mrzutý zrzavý kocour, který si tady vykračuje, jako by mu celá

farma patřila. Nando je tak rychlý, že bych ho nedovedl dohnat, ani kdybych chtěl. Ale já bych nikomu z nich neublížil. A oni to vědí. Navzájem si rozumíme, ale to zase neznamená, že bych se s nimi chtěl dělit o svoje maso a kosti.

Když si olizuju z pysků poslední drobky snídaně, vyjde z domu Emilia a za ní nějaký tmavovlasý chlapec. Byl by vyšší než ona, kdyby se narovnal. Emilia je hodná dívka. Voní trávou, knihami, a co je nejlepších, sušenkami. Dříve se taky stávalo, že začala páchnout divnými chemikáliemi a potom padala na zem, ale co přišla na farmu Stela, tady venku se to ještě nestalo.

Ten chlapec vypadá v pořádku, ale je cizí a já se vloni v létě naučil dávat si na kluky jeho věku pozor. Někteří kluci si hrají s ohněm a dalšími nebezpečnými věcmi. V létě se tu takoví dva potulovali. Nakonec málem spálili na prach celý les i s Emilií. Na to, jak je Stela malá, se tehdy zachovala jako pravá hrdinka. Našla holčičku a nás ostatní ochránila před dýmem a plameny, které se mohly šířit až k farmě.

„Stelo Bello!“ Emilia si dřepne a její malá černobílo-hnědá fenka ji peláší přivítat. Očichává Emilii ruce, nohy i kapsy a mrská ocasem tak divoce, že jí snad ten ocas vrtí tělem místo naopak. Stelu zajímají jen dvě věci – Emilia a pamlsky.

Pak si Stela všimne toho tmavovlasého chlapce a přivítá i jeho. Chlapec se na ni usmívá a šeptá jí něco tak tiše, že mu nerozumím. Ale zaslechnu, jak na pastvině zapraská větvička.

Emilia se otočí a ukáže na mě. „Ten?“ zeptá se.

Chlapec přikývne.

„To je jen Gus.“ Dál drbá Stelu mezi ušima. „Mamka říká, že je to nos s nohama. Tvrdí, že vycítí nebezpečí na míle daleko.“

Když zaslechnu své jméno, zpozorním a zamávám ocasem ze strany na stranu.

„Pojď sem, Gusi. Představím ti svého bratrance Diega,“ poplácá si Emilia na stehno.

Podívám se na ovce a pak zpátky na Emilii a toho chlapce, který se asi jmenuje Diego. Myslím, že má hnědé oči, ale tmavé vlasy má celé rozčepýřené a padají mu do tváře, takže si nejsem jistý. Ošoupnými teniskami kopá do země.

„Tak pojď, Gusi.“ Emilia zatleská a vyndá z kapsy voňavý pamlsek. „Pojď ke mně.“

Ohlédnu se na pastvinu a ještě jednou zkontroluju ovce, potom se vydám prozkoumat Emiliinu sušenku, která voní masem.

„Ten je obrovský!“ Chlapec mluví tak tiše, že ho skoro neslyším.

„Je to takový něžný obr.“ Emilia zamává sušenkou.

Nespouštím tu dobrotu z očí. Nevím, jak to lidé dělají, ale jejich jídlo je vždycky vynikající, ještě lahodnější než maso a kosti, i když chápu, že se tomu dá těžko uvěřit.

„Je to pyrenejský horský pes – pastevecký pes určený k ochraně stád. Štěká, a dokonce i předstírá útok na každého cizího psa nebo jiné zvíře, které se na farmu zatoulá, ale ve skutečnosti skoro nikdy nezaútočí. Ovce mu důvěřují tak, že u něj v noci spí i s jehňaty. Je moc hodný, přísahám. Tak pojď, Gusi.“ Emilia se znovu poplácá po stehně.

Prostrčím hlavu ohradou. Stela poskakuje dětem u nohou, vrtí ocasem a šťouchá do Emilie čumákem, ale ta si jí teď nevšímá a nabídne pamlsek mně. Opatrně, abych ji nekousnul, si vezmu dobrotu z její malé ručky. Znovu zavrtím ocasem.

„Můžeš ho pohladit.“ Natáhne ruku skrz ohradu a poškrábe mě za uchem.

Zvednu koutky. Ohradou se protáhne chlapcova ruka. Voní po velkých kvádrech soli, jaké dává Isabela na pastvinu ovčím, po spoustě vody a lehounce taky po rybách – ne po zkažených rybách jako ten tvor v lese, ale po čerstvých rybách, které se prohánějí v lesním potoce.

„A to spí tady venku, úplně sám?“ Diego mě pohladí po kožichu nad očima. Trochu se mu třese ruka.

Skloním hlavu. Doteky na temeni nepatří k mým nejoblíbenějším, ale chlapec je něžný. A tak stojím klidně a přijmu je.

„On není domácí mazlíček. Je to pracovní pes. Mamka říká, že práci potřebuje víc než teplý pelíšek. Má to v krvi. Zkoušeli jsme ho vzít do domu, hlavně když byla venku zima, ale štěkal a pochodoval sem a tam tak dlouho, dokud jsme ho nepustili zpátky k ovčím.“ Emilia zvedne ramena až k uším.

Chlapci, Diegovi, vyjde z hrdla zvláštní zvuk, který nepoznávám. Kromě slov totiž lidé používají ještě další všemožné zvuky a pohyby rukou, které znamenají různé věci.

„Hlaď ho radši takhle.“ Emilia mě podrbá prsty pod bradou.

Na to hlasitě zafuním a oba se začnou smát.

„Trvalo docela dlouho, než se od nás nechal hladit. Ale teď už to má rád.“ A pěkně silou mě Emilia podrbá i na druhém uchu.

Pak mě pohladí i Diego. Ale ten je moc jemný a z podpaží a dlaní mu stoupá takový kyselý pach, trochu jako strach, ale ne tak docela.

„Mamka říká, že to byl týraný pes. Že lidé, co ho měli předtím, ho zanedbávali. Byl pořád uvázaný řetězem ke starému autu na vrakovišti, dokud před pár lety ochránci zvířat nezavolali mamce.

Jeho původní majitel ho skoro nekrmil. Gus byl kost a kůže.“

Kost? Nastražím uši. Zavrtím ocasem. Tohle slovo znám moc dobře, skoro tak dobře jako vlastní jméno. Zavřu tlamu, aby se mi všechny okolní vůně dostaly rovnou do nosu, a pak mi uši i ocas zplihnou. Široko daleko žádné kosti nejsou. Tohle mě na lidech taky mate. Často říkají slova, která nemají nic společného s tím, co se kolem nich děje.

„To je příšerné.“ Diego svěsí paži k boku.

Když se mi zadívá do očí, odvrátím pohled. Asi ještě nerozumí tomu, že zírat mi rovnou do očí je hrubost, a tak se snažím mu to nezazlívát.

Stela zakňučí a otře se hlavou Emilii o nohu. Říká jí tím, ať si nevšímá mě, ale jí. Emilia se na ni usměje, Stela zavrtí ocasem jako splašená a poskakuje jí kolem nohou.

„Ničeho se neboj, moje holčičko. Ty budeš vždycky moje nejlepší –“

Na silnici před farmou hlasitě zahučí terénní auto. Ocas mi strne. Nastražím uši. Podívám se na Emilii, na Diega a na ovce. Na zádech se mi naježí chlupy. Zvuk toho auta znám. Patří Vernovi, to je muž, co bydlí se svými prasaty za potokem. Ti kluci, co minulé léto zapálili les a málem ublížili Emilii, Stele i mým ovečkám, patřili k němu.

Emilia s rukama v bok sleduje, jak auto se skřípáním brzd zastaví na štěrk u ohrady. Diego se dívá do země a páchne nervozitou. Isabela vyjde ze stodoly s Nandem přilepeným k noze jako pichlavé bodláky, co se na vás nachytají v lese. Zamžourá naším směrem a zacloní si oči před sluníčkem. Moji lidé jsou stejně neklidní jako já, a tak narovná hřbet a vyštěknu až z hloubi hrudi. Všichni leknutím nadskočí, dokonce i malá Stela.

„Isabelo! Zklidni si toho čokla,“ zamává Vern mým směrem pěstí. „Pyrenejský psy jsem nikdy neměl rád, jsou moc ochránářský, moc nezávislý. Nedá se s nima dělat vůbec nic – jsou nevycvičitelný. Netuším, proč se s ním otravuješ.“

Do hrdla mi stoupá vrčení. Nakrčím pysky, ale neútočím. Na člověka bych nikdy nezaútočil, pokud by neubližoval některé z mých ovcí nebo někomu z mých lidí. Vern křičí přesně jako ten chlap, který mě jako štěně tak děsil. Teď už mě jen samotná hlasitá slova nevyděsí.

„Klid, Gusi.“ Isabela si stoupne mezi Verna a ohradu, abychom na sebe neviděli.

Odklušu zpátky ke stádu a dávám si pozor, abych toho člověka ani na chvíli nespustil z očí.

„Jak ti můžu pomoci, Verne?“ Isabela s dupáním těžkých bot pochoduje z kopce k Vernovi.

„Pomocť jsem přišel já tobě.“ Muž funí a na červeném čele má kapičky potu.

„Nevěděla jsem, že potřebujeme pomocť.“ Isabela si založí paže na hrudi. Rty má sevřené do úzké čárky.

Stela stojí vedle Emilie a ocasem už nevrťí.

„Jasně že ne. Podle toho, jak to tu vedeš – všude ti volně pobíhají zvířata –, je jasný, že ani nevíš, že potřebuješ pomocť.“ Vern se tyčí nad Isabelou a mává rukou od Nanda ke Stele a ode mě k ovčím.

Isabela ale neustoupí ani o milimetr. Kdyby byla pastevecký pes, byla by vynikající hlídač. Taký Emilia stojí klidně a vzpřímeně. Ten chlapec, Diego, ne. Ten se tak nějak zmenšil.

„Je mi líto, že si to myslíš, Verne. Ale kvůli problémům, které jsme tu měli vloni, když tvoji synovci zapálili les, bych byla radši, kdybys nevstupoval na můj pozemek.“

„Říkám, že jsem přišel pomocť.“

„A já říkám, že na mém pozemku nemáš co dělat.“ Isabela vytáhne z kapsy tu malou, plochou krabičku, do které lidé v jednom kuse něco povídají. „Musím zavolat policii, aby ti pomohla odejít.“

Vern zavrtí hlavou, otočí se zpátky k terénnímu autu a vyhoupne se na sedadlo. „Nevím, co jsem si myslel, že jsem sem vůbec jel... Nevděčníci. Ale stejně budeš muset někoho zavolat, jestli... zachvátí... ovce.“

Některá ze slov, co na Isabelu křičí, nejsou přes hukot motoru slyšet.

Pak auto odjede po cestě a nechá za sebou mračno prachu a ticho. Vern je pryč, na farmě je opět klid. Moje ovce jsou zase v bezpečí. Teď se všichni můžeme vrátit ke své práci.

Ale oni dál stojí jako solné sloupy a je z nich cítit strach. Z podpaží jim prosakuje tekutina. Dokonce i domácí psi páchnou nervozitou.

Emilia upře oči na Isabelu. „O čem to mluvil, mami? Ovce jsou v nebezpečí?“

Z dálky se to dá jen těžko poznat, ale připadá mi, že Emilii teče nějaká tekutina i z očí.

„Vždyť víš, že s Gusem se ovečkám nemůže nic stát.“ Isabela obejmě Emilii kolem ramen a přivine si dívku k boku.

Kdybych mohl mluvit, připomněl bych jim, že Vern je pryč, takže si můžou přestat dělat starosti. Ale místo toho se příkrčím, několikrát zaňafám a pozvu nejmenší jehňátko, ať se mnou jde hrát berany berany duc.

Emilia a Isabela se podívají mým směrem a usmějí se. Dokonce i Diego se trochu napřímí. Možná jsem vyrostl na vrakovišti a žiju na pastvině, ale pořád vím, jak lidem zlepšit náladu, když je potřeba.

